

Beogradskie Novine

Br. 45.

BEOGRAD, nedjelja 17. februara 1918.

Godina IV.

RATNI IZVJESTAJI Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 16. februara.
Nema nikakvih naročitih događaja.

Načelnik glavnog stožera.

Izvještaj njemačkog vojnog vođstva

Kb. Berlin, 16. februara.

Zapadno bojište:

U pojedinim odsjecima vladala je artillerijska djelatnost, koja je pred već u Champs-en-Bars između Toulouse-a i Riponta zadobila u žestini. U Flandriji i istočno od St. Mihiela uspešno smo izveli omanja pješačka preduzeća.

Sa ostalih bojišta nema nišeg novog.

Prvi zapovjednik glavnog stana
pl. Ludendorff.

Čovječnost!

Ako su „divljac“ i „varvari“ jedni isti ljudi, onda narodi središnjih vlasti nijesu samo u Seumeovom smislu bilo ljudi od onih drugih. Košto su putu do sada već pojedini ratni događaji dali prilike središnjim vlastima, da budu dokaza o svome shvatavanju punom viteštvu, rukovodjenom duhom istinske humanosti. Svaki primjer pak, koji se može navesti radi dokaza za ovo tvrdjenje, jednovremeno služi kao prototip dokaz o tome, kako sporazumne države ne poštuju ni pravila naјosnovnijeg viteštveta.

Prema jednoj vijesti, koja se tu skoro javljala po listovima, Njemačka je bila predložila boljevickima, da oni dopuste zbačenom imperatoru, da se sa porodicom preseli u Njemačku. Pukovnik Romanov, kako danas nazivaju toga nekada tako moćnog vladara, još jednako tri u oku utopistički ruskin političarima, koji ne umiju razlikovati demokratiju od anarhije i koji ne umiju cijeniti povlastice, što ih pruža njihova novostrečena sloboda. Još i danas ga se plaše, danas gdje on odvojen od cijelog svijeta, mirno provodi svoje dane u Tobolsku; kada bi se on udalio iz zemlje, bilo bi time riješeno pitanje, koje je vrlo tugaljivo kako po nove rusko vlasnike, tako i po bivšega imperatora, koji već pripada istoriji i koji se već pomirio sa svojom sudbinom. No Njemačka, kojoj je on nekada bez uzroka bio moćan protivnik, sjetila se dužnosti, koje joj nalažu zahtjevi opšte čovječanskog viteštveta i podnijela je rečeni prijedlog, a boljevicki su taj prijedlog smješta odbili. Zašto to? Da li žele, da zbačenog vladara i dalje drže kao taca u sibirskom ropstvu ili ne žele, da mu pruže mir, koji bi on našao, kada bi sa svoga odijela otresao prašinu ruske zemlje. Zbilja, zar nije pretjerano očekivati jasne pojmove o nekim viteškim i čovječanskim dužnostima od ovih russkih zanešenjaka, koji se evo sada do mire volje mogu istutnjiti u opasno-

Otkazano primirje sa Rusijom

Prekinuti pregovori u Petrogradu. — Mogućna njemačka intervencija u baltijskim pokrajinama i u Finskoj.

stima razrazdanje slobode. Ta čak ni sama Engleska, koja tako rado izgrava špansku „grandezu“ ne odaziva se tim dužnostima.

Ruski imperator molio je jednom prilikom englesku vladu, da mu dopusti, da se nastani u Engleskoj. Nesigurnost, koja vlađa u Rusiji, gdje svakoga dana može doći do novog prevrata, predstavlja za zbačenog imperatora neprekidnu opasnost, da bi se njegova ličnost opet mogla uvršti u vrtlog revolucionarnih dogadjaja i da bi on najzad mogao svršiti na gubilištu. Engleska pak već je davno zaboravila svoga vjernog saveznika. Šta će im sada ovaj zbačeni car bez zemlje i vlasti? Može li on još ma čime poslužiti engleskim interesima? Nemože. S toga jo Engleska odbila svaku intervenciju i ostavila je prijatelja, koji je u slijepoj vjernosti zaradi britanskog egoizma žrtvovao sebe, svoj prijesto, svoju vojsku, svoju carevinu i sve ostalo, da se i dalje muči u progostvu. Gdje je to visoko shvatavanje o pojmu kulture, što ga Engleska uvijek riječima toliko ističe, gdje je osjećaj pristožnosti, koji zahtjeva, da se ukazana vjernost i pomoć nagrade istom mjerom? U svjetskoj će istoriji ostati kao poslovica kakva je zahvalnost windsorskog kraljevskog doma. O tome, kakva je ta zahvalnost mindorskog kraljevskog doma. O tome, kakva je ta zahvalnost, prvi je svjedok bivši ruski imperator, a biće svjedoci i kralj Petar, kralj Nikola i kralj Ferdinand rumunski. Jer Engleska bestidnost još ni sada nije dostigla svoj vrhunac.

Covjek bi rekao, da čita kakvu šaljivu anegdotu, kada čuje iz američkih listova, da tamo hoće da stave pukovnika Romanova pred američki sud, zato što je kao poglavac ruske države zaključio ugovor sa nekim prekomorskim transportnim društvom, koji je zbog ruske revolucije nudio tom društvu štetu od 14 milijuna franaka. To znači, da imperator treba kao privatno lice da odgovara za obaveze, što ih je bio zaključio kao vladar u ime svoje države. Takav nepravnički sofičan mogao se roditi samo u glavi nekog američkog odvokata, „budžaklje“, koji nema pojma ni o drugom čemu nego o novcu, a u duhu te tužbe bio bi u stanju presuditi jedino američki sudija, koji živi od „bakšiša“ spornih strana. A najžalostnije pri tome jeste, što vrhovni sud savezne države New-York mirno dopušta, da se u opšte vodi takav spor. No, ne treba se čuditi; zar u Americi uposte znaju za moral i pristojnost, znaju li uposte za ljude ili samo za mašine, koje zaraduju novaca? Malo ima u opšte osjećaja, kojima se mogu pohvaliti Engleska, Amerika i ostale sporazumne države. Svet ima još da doživi mnogo dokaza o tom nedostatu osjećaja.

Austro-ugarsko-njemačko-ruski pregovori u Petrogradu prekinuti

(Naročiti brzolov „Beogradskih Novina“)

Beč, 16. februara.

Austro-ugarsko i njemačko Izvanstvo, koje je ostalo u Petrogradu radi daljeg pregovaranja, juče je otputovalo iz ruske prijestonice. Prema tomesut odnosu između središnjih vlasti i Rusije prekuće prekinuti.

Njemački poluzvanični list o odnosu središnjih vlasti prema Rusiji.

Kb. Berlin, 16. februara.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ piše: Jutarnji listovi donose vijesti o načinu, kako se provodi ruska demobilizacija, te se vidi, da ova mjeru ruske vlade nosi tačno isti dvostruki karakter, kao i vladino držanje na mirovnoj konferenciji. Demobilizacija se, ali se u isti mali odredjuje — obrazovanje crvene garde. Šta na kraju krajeva Rusi hoće, vidieli smo iz pregovora u Brest-Litovsku. Krijenkov radiotelegram, upućen njemačkoj vojsci, koji otvoreno poziva na revolucionarni ustank; postupanje boljevčika sa stranim narodima: sve je to i suviše jasno. U Finskoj je u najvećem jeku gradjanski rat. Tu su inscenirali maksimalisti. Čujemo, da su ovdašnji opun moćenici finske vlade učinili korake, kako bi njemačku vladu zainteresovali za strahoviti položaj, u kome se sada zemlja nalazi. Njemačka štampa dobija dnevno provjerene vijesti o strahotama u Litvi i Estonskoj. Poslanik pl. Rosenberg, kao njemački predstavnik u Stockholm, već je 10. februara naglasio da se prigradije protiv sramnog postupanja boljevčika u Litvi i Estonskoj. Stanje je međutim sve gore. Samostalnost Ukrajine ocijenili su boljevčiki na razne načine, već prema tome, da li su boljevčiki imali više ili manje izgleda za uništavanje ove samostalnosti. U zaključnim sjednicama u Brest-Litovsku dao je Trockij otvoreno izraza svojne nezadovoljstvenosti zbog zaključenog mira između središnjih vlasti i Ukrajine. Grof Cernin je s pravom neglasio, da ovaj mirovni zaključak sam po sebi ne predstavlja neprijateljski akt protiv Rusije, pošto četvornog saveza nije potpisao saveznik, nego mirovni ugovor. Cernin je u isti mali kazao, da bi onda nastupila izvjesna razlika, ako između četvornog saveza i Rusije ne bi došlo do mira, i kad bi se ukrajinske oblasti morale smatrati kao neutralne, a boljevčike kao neprijateljske.

Odriješene ruke Niemačkoj prema Rusiji.

Kb. Berlin, 16. februara.

U jednom dopisu „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“-a odgovara se na pitanje, kad se svršava primirje na istoku, ovim objašnjenjem: Moglo bi se reći, da je Trockij njegovom izjavom ostavio Niemačkoj odriješene ruke tako, da bi ona mogla ponovo vršiti sva prava neograničenog ratnog stana, jer se i sam Trockij ne pridržava više određenja primirja. Ako bi mu se pak priznalo pravo otkazivanja primirja u roku od sedam dana, onda, na osnovu izjave Trockog od 10. februara, primirje od 15. decembra ističe načasno 17. februara.

Danas ističe primirje sa Rusijom. —

Katastrofalno stanje u Rusiji.

(Naročiti brzolov „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 16. februara.

Bečki izvjestilac „Az Est“-a donja je s dobro obavijestenog mjeseta, da Njemačka smatra nedjelju 17. februara kada dan, kada ističe primirje s Rusijom. Uzrok takve njemačke odluke bilo je masakriranje njemačkog plemeinstva u Estoniju i Litvu. Drugi uzrok je hitan užik Finske, upućen Njemačkoj za pomoć. Njemačka namjerava sad, da pošle vojnu ekspediciju u Litvu i Estonsku, koja bi imala da štiti njemačko stanovništvo i da s ruskom vladom sklopi mir trajnog karaktera, koji bi počinio na osnovi garancija. Iz drugog diplomatskog izvora donja je dopisnik „Az Est“-a: Stanje u Rusiji je katastrofalno, te se već i s ruske strane čuje sve češće želja, da bi treballi da dodaju Nijemcima da donesu pomoć i uvedure.

Opozivanje sporazumih časnika iz Ukrajine.

(Naročiti brzolov „Beogradskih Novina“)

Berlin, 16. februara.

Sa švajcarske granice se javlja: „Echo de Paris“ javlja: Časnici sporazumih sila, koji su opušteni u Kijevu, opozvani su. Na ukrajinskom frontu je bilo 35 časnika sporazumih sila na upravnim mjestima. Svi su već u nedjelju oputovali.

Pokret za opšti mir

Wilsonova poslanica jamstvo za skor svršetak rata.

(Naročiti brzolov „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 16. februara.

Predsjednik odbora za spoljne poslove u američkom poslaničkom domu izjavio je u „Petit Parisien“-u, da Wilsonova poslanica pruža i jednol i drugi polovini zemlje potpuno jamstvo o tome, da će godina 1918. biti posljednja godina svjetskog rata.

Rumunjska i središnje vlasti

(Naročiti brzolov „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 16. februara.

„Az Est“ javlja iz Zeneve: Iz Jasa se javlja, da je odgovor Makensena na molbu rumunjske vlasti da produži primirje izazvao veliki strah, ne samo zbog toga, što njemački general zabranjuje da u kabinet Averescua idu političari, koji su prema središnjim vlastima neprijateljski raspoloženi, nego i s toga što će, prema nekim vijestima, mirovni uslovi središnjih vlasti biti mnogo strožiji nego što se očekuje. Za taj nesretni obrt baca se odgovornost na Bratianu.

Bugarski zvanični list o Rumunjskoj, njenim političarima i sigurnosti buduće bugarske granice.

Kb. Sofia, 16. februara.

Zvanični list „Echo de Bulgaria“ piše: Bratianu nestaje, pošto je svojoj zemlji pripremio svako moguće zlo. Prvo ju je doveo do izdaje, a onda do katastrofe. Ali ipak nije pravljeno, da se na njega natovari sva odgovornost. On je bio manje podbunjivač nego izvršivač politike, sa kojom će njegovo ime ostati da uvijek u vezi. Moralno je cijeli rumunski narod bio sa Bratianu solidaran. Politički moci u Rumuniji srušeni su posljedice njegovog rada. Vjerolomnim državama da bi se odistačudan podsticaj, kad bi se njihovi zločini zaboravili, čini izvršivač svojih niskih djela žrtvuju. Osjeta nije nikada bila dobra politika. Ali protiv vjerolomstva i požude, m o-

Mir sa Ukrajinom

Vojnička pomoć središnjih vlasti protiv boljevčika.

Kb. Berlin, 16. februara.

„Berliner Tageblatt“ donosi brzolov svoga saradnika u Beču, u kome se nagovještava, da bi pomoć saveznika Ukrajini pod okolnostima bila potrebna već i s gledišta, da se razmjena robe sa Ukrajinom osigura protiv prepada. Cernin je mir sa Ukrajinom na prvom mjestu okarakterisao kao blješće mir. Ako bi sad središnje vlasti zbog boljevčićkog razoravanja zemlje i unosa revolucije, koja sve uništava, bile lisenе onih dobiti, koje im je trebalo da donešu zaključenje mira sa Ukrajinom, onda bi se doista stvorilo stanje, koje zasluguje ozbiljno ocenjivanje.

„Damenkapelle“, nego što me moj bes čutni gazda uručio u njihove ruke samo da mu zasviraju onu profaniju narodne muzike. Nego, hvala Bogu, ja kod tih glazbenih ugadjivača ljudskih strasti ipak nisam dugu ostao. Jedan gospodin naručio naime kod njih drugi nego da svi protivni marš i one mu na njegovu banku od 20 kruna vratile me. I ako nerado, bio bih se ipak žrtvovao i sve u redom izlubio, jer sam se bar tako riješio da budem u njihovoj blizini kad su zasvirale onu kontramužku mojog domovinu...

Iz džepa moga novoga gospodara dešao sam kao „bakšiš“ u posjed gospodina kelnera. Sad sam vam opet morao putovati kod plaćanja i vraćanja kusura od stola do stola ko kakav erin petak, što svakoga jednom snadj i nedaj, da čovječanstvo bude potpuno zadovoljno.

— Hoćemo, ako platite! rekla nju jedna mala mlada ljepeščasta crnka, koja mi je na čas i sāmom, dok još nisam bio „banka“, završila mozgom.

— Pa Vi ste iste nacije kao i ja, mogli bi to da svirate iz idealja...

— Neima kod nas idealja... Za par, ako hoćete, mi ćemo da Vam sviramo i kineski.

Protrnuo sam, ne možda za to, što bi me to začudilo, ne... poznam ja te

je moj najnoviji suveren evđe naslađao, i svedjer k njima prilagao nove, milijuni i cijeljavajući ih...

— Banke moje! Koliko li mi samo sreće i radost donosite!

I isključi nad njima sve osjećaje svoje, odilazio bi starčić i opet, da po ulicama i dalje skida kapu i plaćnim glasom zaključne prolaznike.

— Samo jednu krajcaricu, da kupim parče hleba i ne umrem od gladi...

Malo koji da mu nije dao, naročito kad je bio u blizini nekog, ko je to viđio. Ljudsko je milosrdje uopšte veliko, kad se vrši javno, uz ceremonije...

U tijeku ono se ispoljava sasvim drugečije i zove nekim drugim imenom...

Bio sam već ispljesnjivio, kad sam se puškim slučajem oslobodio svoga za točenja pod slamnjicom staroga prosvjeda. Ukrali mu jedan kaput, a on je iz tuge za njim i iz brige kako će da na bavi novi — umro. Tako su nas otkrili i predali nekoj njegovoj udaljenoj rođaci. Držao sam doduše, da nas ona neće htjeti da primi, pošto se uvijek stidjela starca. Ali — prevario sam se, ona se stidjela samo čice, njegovih se para nije stidjela...

Ova me je usidjelica odnijela u crkvenu škrinjavicu na oltar Sv. Antuna, valjda da joj za to ovaj svetac priskrb muža. Tu mi je pop svaki dan tri puta

raju se preuzeti mјere za sigurnost. Prema susjedu, kao što je Rumunjska, nameće se ova potreba zapovjedničkim načinom. To je pouka, koju imamo iz svih naših odnosa prema ovoj zemlji. Čim budemo digli jaku branu, ne će oni prestati sa prijetnjama. Ova brana je Dunav, brana, koja potpuno odgovara, pošto je povućena na granici našeg plemena.

Kritični dani u Engleskoj

Napadi na Lloyd Georgea.

Kb. Bern, 16. februara.

U svom izvještaju o veštačkoj konferenciji navodi pukovnik Repington, da se obzirom na učešće Lloyda Georgea pronose glasovi, kako je Lloyd George pokušao da konferenciju navede u nov kolosjek. Ali s tume nije imao sreću. Dalje je naglasio autoritativno hitre uvećanje pojačanja kao efektivnu snagu britanske vojske. Ali je ipak detajnija diskusija ovog predmeta spriječena, a za operacije na zapadnom frontu brianski glavni stožer u Londonu praktički izdvojen. Repington poziva vladu, da ove gase, takože žalni demantuje, a parlament neka se detaljno zabavi ratom ratnog savjeta. Repington kori Lloyd Georgea najostrijim izrazima zbog nedovoljne ratne organizacije u domovini. Lloyd George je najprije jasno pokazao svoju potpunu nesposobnost za vođenje Engleske u velikom ratu, a parlament mora tim načinom postupati, kakvim za shodno nadje.

Engleske demonstracije za mir.

(Naročiti broj "Beogradske Novine")

Rotterdam, 16. februara.

Već osam dana traju u Londonu velike demonstracije u korist mira, a u veću skupovi, koje posjećuju grđane mase radnika. Predstojeci radnički kongresi baveći se isključivo zahtjevom, da se što prije ostvari mir.

Revolucija u Finskoj

Borba protiv boljševizma.

Kb. Kopenhagen, 16. februara.

Finski izvjestilac „Politiken“-a imao je razgovor s grofom Mannerheimom, vodjom gradjanskog četa. Razgovor se vodio u glavnom stanu, koji je smješten u stanicu Senotekl. Grof Mannerheim je pored ostalog rekao: Naša je svrha oslobođenje Finske od anarhije i podizanje bedema protiv talasa boljševizma, koji iz Rusije prelazi Finsku, da bi se izazvala revolucija. Mi ćemo se boriti da stvorimo sigurnost za kulturu i dalji opstanak Finske. Borba se može u nedugled pretegnuti, jer nemamo oružja; ali mi se uzdamo u pomoć iz Evrope, jer treba znati, da je borba u Finskoj i za Evropu od najvećeg interesa. Ako boljševizam probije zidine, koju mi mislimo da podignemo, onda će poteći rijeke krvi i po drugim zemljama. Nam je potrebna pomoć i to iz dobvoljnih sopstvenih četa sa sopstvenim časnicima i pomoć u puškama i topovima. Poslije gradjanskog rata je nemogućan sporazum s anarhistima. Oni su sami porušili sve mostove: protjerali su zakonitu vladu, zatvorili su zemaljski sabor, rastjerali njegove članove i uvalili Finsku u gradjanski rat. Oni su manjini, a hteli bi svojim groznim postupcima da vladaju nad većinom. Poslije svega ovoga ne može biti riječi o sporazumu, već samo o kazni, a ova se sastoji u smrtnoj kazni, koju zakon propisuje. — Dopisnik je po tom imao razgovor sa zastupnikom šefata gradjanske vlade, Renwallom, koji je rekao, da nije na čisto o mjestu bavljenja ostalih članova, naime o mjestu bavljenja predsjednika Swinhut-

Pitanje švedske intervencije.

Kb. Stockholm, 16. februara.

Kako saopštava „Sozialdemokraten“, oticje saradnik tog lista, urednik Böhme, u Finsku, da zadobije finske socijaldemokrate za misao, da Švedska posreduje među objemima strankama, koje se danas u Finskoj međusobno krvave.

„Dagens Nyheter“ javljuje iz Wäse: Senator Ranwell je izjavio, da je finska vlada doznačala, kako je Švedska vlada sprema, da među objemima strankama u Finskoj posreduje ili da bar stvari primirje. Na to je odgovorila finska vlada, da se posredovanje ne može primiti, a primirje da je moguće.

Dogodjaji u Rusiji

„Organizacija gladi“.

(Naročiti broj "Beogradske Novine")

Kopenhagen, 16. februara.

„Djelo Naroda“ javlja: U moskovskoj guberniji vlada strašna gladi. Mjesto 70 vagona pšenice dnevno dolazi samo sedam do osam vagona. U tvorničkim krajevima držanje radnika postaje opasno. U Sorbuhovu srošno stanovništvo prolazi ulicama i više:

Dajte nam hlijebal! Mi ćemo od gladi!

Sve su trgovine sa životnim namirnicama oplaćkane. Dovoz iz Ukrajine sa svim je prestao, položaj u moskovskoj guberniji je prosto katastrofalan.

Petrogradski dopisnik „Scolea“ javlja: Ovdje bijesni gladi. Hlijeb je sveden na 50 grama dnevno, brašna u opšte više nema. Za kilogram ražnog hlijeba plaća se 20 rubalja, za kilogram krušpira 50 rubalja. Govedjine u opštvi više nema. Svakog dana dešavaju se krvave borbe između crvene garde i gladne mase. Vlada smjera sa „organizacijom gladi“ da bi otklonila katastrofu. Ustobolja desetkuje radnički stalež.

Podmornički rat

Njemački napad u engleskom kanalu.

Kb. Berlin, 16. februara.

Wolffov ured javlja zvanično: Noć između 14. i 15. februara napali su iznenada naši torpedni čamci, pod zapovjedništvom korvetskog kapetana Henecke-a, jaku englesku stražu u Kanalu između Calaisa—Dovera i Grisnesa—Folkestonea. Jeden veliki stražarski brod, mnogobrojni ribarski brodovi i više motora ušli su u borbu, ali su većinom potopljeni. Naši torpedni čamci nijesu pretrpili ni gubitak, niti su oštećeni, i vratili su se u potpunom broju.

NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 16. februara.

Wolffov ured javlja: U prkos jaku protivničkoj obrani naše su podmornice nedavno ponovo potopile u kanalu 19.000 bruto tona prostora neprijateljskih trgovackih brodova. Većina potopljenih brodova je bila jako natovarena. Medju njima su se nalazila i dva velika broda od 5000 bruto tona.

Načelnik admiralitetskog stožera mornarice.

Iz crkvene škrinje došao sam u posjed zvonara, ovaj me dao svojoj ženi, a ova opet seljanki za kraljev mlijeko. Mlijekarica me predala trgovcu za svileni maramicu, a trgovac svome kalfu, što se baš spremao na vandrovanje. Kod ovoga sam vandrokaša bio najudulje. Pametan je to bio dečko. Prostudirao sve zakone o vagabundima i znači, da niko ne smije na putu biti zatečen bez dokaza da ima od čega živjeti (to je da se sprječi prosaćenje i kradja), spremio za taj dokaz mene i prošao cijelom Evropom a da me ni načeo nje! Vraži dečko, zar ne? Drugi, koji je pošao na put sa stotinama, živjeli uvijek ispravno, ali u sudobnom času imao slučajno kod sebe tek jedan heler manje od zakonom propisane svote, bio je proglašen za loptova, — on, ne taknuviš u svoj akcionali kapital ni jedared i prosječeći ko za okladu važio kao uzor poštjenja... All right! ... Covjek mora znati kako će... Ako nezna — odnio ga je djava, pa da mu je duša kao sunce čista!

Nego... stalna na tom svjetu samo mijena jest! I od ovog sam se manjputa vandrokaša morao najzd da stanem. Od onda sam se i opet morao da petucam ko vježiti Žid od nemila do nedra.

Jedna je žena jednom, kad joj muž prorajat prvoga sve i ona u svom džepu našla jedino mene, poludila od očaja, kako će da živi; jedna druga poludila je od veselja što me je uz ostale dobila na lutriji; jedan se covjek obolio što mu nisam došao u nosied

Borbe na zapadu

Strah od njemačkog napada na zapadu.

(Naročiti broj "Beogradske Novine")

Haag, 16. februara.

Iz izvještaja engleskih ratnih dopisnika, a tako isto i iz tona pos jednog govora Lloyd Georgea izlazi či jenica, da u Engleskoj vlada opšta nevoznost zbog budućih dogadjaja.

Značajno je, što i jedan od najuglednijih i trezvenijih dopisnika na engleskom frontu, Gibbs, koji se još od početka nalazi na zapadnom frontu, govori tako isto u svojim izvještajima o opštvoj nervoznosti. U svom posjednjem izvještaju o dogadjajima na istaknutim položajima on veli:

Nijemci razvijaju svuda živu djelatnost. Češće nego ikad do sad puštaju se noću signalne raketle. Čim se iza položaja primjete engleska četna odjeljenja, ospe se pravi pljusak granata na njih. Očito je, da se priprema veliki prepad, koji će doći iznenada.

Najnovije brz. vijesti

Iz zemlje „njemačkog slobode..“

(Naročiti broj "Beogradske Novine")

Rotterdam, 16. februara.

Engleski matematičar i filozof profesor Bertrand Russell osudjen je na 6 mjeseci zatvora, što je u pacifističnom časopisu „Tribunal“ razložio kobne posljedice produženja evropskog rata, pa je pri tome razvio i posmatranja o američkoj hegemoniji, što je u Engleskoj i Americi nepovoljno primjeno.

Novi načelnik uprave po Njemačkoj posjednijih oblasti.

(Naročiti broj "Beogradske Novine")

Berlin, 16. februara.

Na mjesto umrlog načelnika uprave posjednijih oblasti, dr. pl. Sandta, povjerena je državnom ministru dr. Delbrücku u uprava rada na sastavu cijelokupnog izvještaja o upravi posjednijih oblasti.

Konferencija socijalista sporazumili sile.

Kb. Paris, 16. februara.

Komorska grupa ujedinjenih socijalista sastala se prije podne i dočekala je izaslanike iz Engleske i Belgije, koji su došli da se sporazume s francuskim socijalističkim poslanicima odnosno socijalističke konferencije učesnika iz zemalja sila sporazuma. Henderson i Ramsay Macdonald pozvali su svoje drugove, da dodu u prvu konferenciju, koja će biti u Londonu i na kojoj treba da se slože o opštini načelnika demokratskog mira. Macdonald je dao izraza mišljenju, da se ne može nikako zadovoljiti mirom, koji ramlje, što više potrebno je, da se prije sastanka konferencije postigne sporazum među svima socijalistima savezničkih zemalja. Belgijski izaslanici Huysmans i Beuhere odobrili su tu izjavu i mišljenja su, da bi se taj sporazum trebao da postigne na londonskoj konferenciji.

Stojan Novaković*

Jutros u 8 sati se navršilo tri godine, kako je umro u Nišu naprashom smrću Stojan Novaković, najstariji srpski naučnik, predsednik Akademije Nauka, bivši ministar predsedništva, bivši poslanik na strani, šef na predne stranke i t.d.

U malom narodu nema se toliko mnogo snaga da se može imati raskoš velikih naroda, u kojima se i najveći umovi

) Ostavljen pravopis piščev.

mogu posvetiti samo jednoj grani rada. U malom narodu i mladoj državi, kao što je Srbija, istaknuti pojedinci morali su i u isti mah biti i državni činovnici, i političari, i književnici i naučnici.

Rodjen u doba, kada su u novoj kneževini Srbiji tek stvarala srpska nova pismenost i književnost, kada se taj formirala i država, i škola i društvo, Stojan Novaković je morao da bude i pesnik, i propovedač, i književnik, i naučnik, visok državni činovnik, i diplomata i političar.

S dubokom i solidnom spremom, s velikom ljubavlju za posao i sa silnom odanošću svome položaju, koji mu je poveravan, i svakome radu, koji je sebi izabrao, Stojan Novaković je kroz pola stoljeća bio jedno od prvih imena u svijetu.

Kao osnivač i urednik „Vile“, oko koje se bilo skupilo sve što je docnije postalo umna elita u Srbiji, kao profesor i književnik, čije se ime s respektom pomije i u mnogo kulturnijim i u mnogo većim zemljama no što je Srbija, kao ministar i diplomat, u doba najtežih unutarnjih kriza i najmučnijih situacija, koje su se sklapale nad Srbijom, kao dugodišnji predsednik najviše kulturne ustanove u Srbiji, Stojan Novaković je znao da svojom vrednošću stekne sebi reputaciju i ime čestitoga i umnoga radnika.

On je bio jedan od ljudi, tako retkih u Srbiji, koji su hladnokrvno i bez predrasuda gledali na život i rad pojedinača, i koji se dobro čuvaju da ne izriči slako svoj sud i svoje mišljenje o stvarima, pa makar one ma kako površne izgledale, ali kada jednom steknu i izreknu, više od njega ne odustaju. Ta crta Stojana Novakovića i retko poštenje, kojim se odlikovao kroz ceo svoj vek, učinje, da se njegovo ime i kao naučnika i kao javnog radnika nikad ne zaboravi.

Kao profesor gimnazije a kasnije i profesor Velike Škole, Novaković je sav svoj nešcrpni fond znanja, koji je nagomilavao trajno, posvetio srpskoj nastavi i srpskoj nauci, i ubrz je uspeo bio, da pored Daničića i Pančića postane najugledniji predstavnik srpske nauke.

Njegovi radovi na srpskoj filologiji i istoriji stekli su mu na polju obe te naučne discipline ugled naučnika svetskoga glasa, čije su ime velike akademije nauka s ponosom zavodile u spisku svojih članova tako, da se može reći, da je njegov glas naučnika u velikom naučnom svetu bio i ostao neosporan.

Svoj rad na preuređenju narodne prosvete otpočeo je pok. Novaković u Ristićevom kabinetu god. 1873., da ga kao ministar prosvete prvo u konzervativnom Marinovićevom kabinetu a docnije u kabinetu napredne stranke, koja je 1881. na upravi Srbije smenila Ristićevu liberalnu stranku, nastavi i dopuni tako, da je on za dugi niz godina pa i do posljednjeg časa ostao u glavnom česnu srpskoj narodnoj prosveti a po naosob narodnoj nastavi.

Stojan Novaković (rodjeno ime Konstantin) rodio se 1842. godine u Šapcu. Posle svršenog liceja u Beogradu stupio je u državnu službu, u kojoj se istakao svojim širokim znanjem, svojom odanošću poslovima i svojom beskrajnom vrednošću.

Godine 1873., posle smrti Blazinčeve, Stojan Novaković je postao prvi put član vlade. U kabinetu Jovana Ristića, Novaković je zauzeo položaj ministra prosvete, a dve godine docnije isti položaj u konzervativnom Marinovićevom kabinetu. Godine 1880. zajedno sa Piroćancem, Kujundžićem, Aberdarom i Milutinom Garasinićem on stvara naprednu stranku,

ulazi ponovo u kabinet (naprednjački prvi) kao ministar prosvete, da posle nekoliko godina oda za poslanička u Petrograd.

U tri velika i važna evropska centra razvijao je Novaković svoju diplomatsku delatnost kao poslanik Srbije: u Petrogradu, Parizu i Carigradu. Godine 1895. Novaković je ponovo bila povjerena uprava zemlje. Ali to nije bilo njeg

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar, retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mail oglasniku Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI:
PRIMAJU SE: KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar, retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mail oglasniku Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Mihajlo ul. 57,
specijalist za vještacke zube
i zlato i kaučku po najboljoj
američkoj metodi. Izada solida. Materijal najbolje kakovice. Prima od 8-12
i 2-6 sati po podne. 1045

ZUBNI LJEKAR
CHRISTINA ORLUŠIC
Beograd, Terazije br. 9.
1. sprat.

Ord. od 8-12 prije podne,
i od 2-6 poslijepodne.

Vještacki zubi u zlato i kaučku,
sve vrste plombe, vještace
zubne zube, bela boja, — leženje
i čišćenje zuba. 34975 1

Kupovine i prodaje.
Prodajem kuću

u sredini varoši. Za uslove

optplat Studentička ulica 80.

35185-2

Ženske cipele
žitke i duboke, odlične, pred-
nja materijal, br. 34-38. Po-
voljne cijene. Na par i na
više. Radnja Kralja Aleksandra
ulica 10. 35019-2

Milovi
za mješevje Šrot iz svih vrsti
čika i kukuruza, solidna iz-
radba iz dobrog materijala za
vježak ili na topke, — pro-
voditi i otpremi.

Alois Kraus, Budapest,
Domanjčić-utca 32.
A 2912-2

Traži se
fotografski aparat, veličine
10x15, 13x18 i 18x24. Po-
nude slati oglasom odjeljenju
čista pod znakom "Fotografski
aparat 701." 35174-2

Tražim
jedno malo lepo psetlance rase
Selden-Pines (bijelo), da kupim.
Ponude slati na adresu: Ale-
xander Székács, Helzhaus, Bel-
grad. 35182-5

Pirotski čilić
želim kupiti. Nejmalo treba
da je 3-450 metara širina i
visina. Ponude upravi čista pod
"Pirot 773." g-2

Rabljene i nove
poštanske marke
kupuje i plaće najviše cijene.
kapetan K. Müller,
Bettelen, Schloss,
A 2009-2 Ungarn.

Kuća
na prodaju, koja ima dva iz-
laza. Uplatični Novoselska ul.
br. 7. 35138-2

Kupio
bilj jedan kratak klavir (Stutz-
stigel) ili Plantino. Privatno se
usmeno ili pismeno Viljemu
Vajsu, Balkanska ul. 18, 1. sprat
desno. 35152-2

Klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2

Nađena
klavir, kušu i šlječu
mušinu
kupio bl. Salon Ženskih Ščesira,
Kr. Mihajla 120, ud. Slavija.

35158-2